

VARNOSTNI NAČRT (kako se izdelava, pomen...)

Vsaka šola mora imeti varnostni načrt šole, na katerem so prikazane vse možne poti do šole in nazaj ter označene so tiste, ki so najbolj varne.

Kako do načrta?

Anketa za učence, poročilo policijske postaje, ki je odgovorna za prometno varnost v okolici šole, načrt šolskega okoliša za opisom, načrt prometne signalizacije, ki je v okolici šole, načrt nevarnih mest, slike, skice nevarnih mest, načrt najvarnejših šolskih poti.

Z varnostnim načrtom moramo seznaniti vse starše. Izobesiti ga moramo na vidno mesto v šoli, z učenci moramo prehoditi varno pot, pri tem jih seznanimo z nevarnostmi.

PREČKANJE CESTE

Otroci do 12. leta nimajo pravega občutka za varnost na cesti (ocena hitrosti vozila, »prehod za pešce je popolnoma varen«, se zamislijo, ne vidijo ali slišijo vozila...). do desetega leta otroci še ne zmorejo samostojno sodelovati v prometu, ker nimajo tako širokega zornega kota kot odrasli, imajo težave pri določanju smeri zvoka, težave pri presoji razdalj in hitrosti vozil, ne zmorejo dolgotrajne koncentracije, njihovo pozornost hitro zmotijo drugi nepomembni dejavniki; naloga odraslih je, da otroka spodbujamo, vodimo in nadziramo pri učenju vedenja v prometu

Kje pričeti učenje prečkanje ceste?

-najbolje začeti prečkati cesto v mirni ulici; postopno nadaljevati z bolj zahtevnimi vajami; vrstni red pa je odvisen tudi od prometnih razmer v danem kraju. Torej zunaj mesta je ustrežnejše prečkanje v mirnih ulicah, v mestnih središčih pa je ustrežnejše začeti prečkati na semaforiziranih prehodih oz. na označenih prehodih.

Kako učiti prečkati cesto?

-otroka navajamo na to, da se vedno ustavi rob od vozišča; preden stopi na vozišče pogleda levo in desno (opiše naj kaj vidi); spodbujamo ga, da bo skušal ločiti različne zvoke (avtomobil, tovornjak) in ugotoviti smer iz katere prihaja zvok; prečkati začnemo, ko se vozilo ustavi, na sredini še enkrat pogledamo desno če prihaja še kakšno vozilo, nadaljujemo le, če ni vozila oz. se je vozilo ustavilo; otroku moramo biti pri prečkanju ceste vzgled, zato moramo kadar smo v družbi z otrokom ravnati enako

Stopnje prečkanja ceste

1. izbira kraja-pogostost uporabe prehoda je odvisna od gostote prometa in bližine prehoda
2. izbira časa-opazovanje, obračanje glave levo-desno
3. izbira časa-zaznavanje, otroci težje zaznajo gibanje na obrobju vidnega polja, slabše lokalizirajo zvok, pa tudi prej jih zmotijo nepomembni zvoki
4. izbira časa-presojanje, pomembna: presoja hitrosti, razdalje, časa in presledka med vozili
5. izbira časa-odločitev, »bom prečkal ali ne?«
6. prečkanje ceste

Stopnjska teorija razvoja (Piaget):

1. Čutilno-gibalna stopnja (od rojstva do 2. leta) – otrok še ni zmožen soočanja s prometom
2. Predoperativna stopnja (od 2 do 7 let) – konkretno, togo in egocentrično mišljenje. Otrok ni zmožen predvidevanja in posploševanja. V teku stopnje pa postaja vse učinkovitejši pri nadzoru pozornosti.
3. Operativna stopnja (od 7. do 11. leta) – mišljenje otroka je logično, vse manj egocentrično predvidevanje
4. Stopnja formalnih operacij (pri 11. letih) – otrok pridobi značilnosti mišljenja odraslih

NAŠTEJ TEHNIKE POUČEVANJA + ENO OPISAT

Tehnike poučevanja prometne vzgoje

Velikost skupine – posledica – manjše število aktivnih udeležencev

3-6 ljudi –vsi govorijo (so aktivni)

7-10 ljudi – skoraj vsi govorijo

11-18 ljudi – 5-6 jih veliko govori, 3-4 se občasno oglašajo

19-30 ljudi – 3-4 posamezniki prevladujejo

30 in več – sodelovanje je minimalno

Manj kot 8 ljudi: premalo različnih mnenj za diskusijo!

Več kot 12: vsi člani ne sodelujejo aktivno!

Za skupino, katere cilj je učenje, je nekako idealno število 8-12!

Tehnike poučevanja

-predavanje; demonstracija; gostovanje strokovnjaka; diskusija; panelna diskusija; brenčeče skupine; možganska nevihta; igra vlog; študij primera; piramida

1. **PREDAVANJE**
Najbolj uporabljena poučevalna tehnika (poučevana vsebina se besedno predstavi). Dobro je poznati spretnosti popestritve predavanj.
 - slikovni material
 - spodbuda z novimi zahtevami
 - razumljiv besednjak
 - časovna razporeditev
 - razmišljujoča vprašanja
 - spodbuda k postavljanju vprašanj
 - dinamika govora
 - hoja po prostoru
 - predstavitev ciljev predavanja
 - iskanje očesnega stika s poslušalci
 - Predavanje je časovno ekonomično, saj lahko v kratkem času predstavimo ogromno snovi!
 - Primer:
 - stanje prometne varnosti v različnih časovnih obdobjih
 - vpliv pijanosti voznika na njegovo spretnost vožnje z avtomobilom
2. **DEMONSTRACIJA**
Pomembno pri učenju razvijanja psihomotoričnih spretnosti in navad. Izvajanje dejavnosti.
Primer: prečkanje cestišča → video- enostavni primer, demonstracija, analiza, samostojno delo (prečkanje)
3. **GOSTOVANJE STROKOVNJAKA**
Pomembno, kadar se obravnavajo specifični problemi stroke.
Pozitivna motivacija udeležencev.
Primer: (povezava teorija-praksa)
 - strokovnjak lahko predstavi prometno varnost nasplošno
 - lahko predstavi prednosti uporabe varnostnega pasu
 - prikaže učinke uživanja alkohola na varnost v prometu
4. **IZJAVE STRINJANJA-NESTRINJANJA**
Nastanek liste provokativnih izjav
Primer: uporaba varnostne čelade pri vožnji s kolesom
ZA: varuje glavo, varuje pri padcih, varuje pri trkih, dopolnjuje opremo kolesarja
PROTI: glava pri vožnji s kolesom ni izpostavljena, če padem s kolesom si lahko pomagam z rokami, s kolesom se redko zaletiš tako da poškoduješ glavo, neprijetno jo je prenašati s seboj po mestu ali na sprehodu
5. **DISKUSIJA**
Pomembno je tvoriti majhne skupine! (do max. 6 učencev)
Pravila za izvedbo diskusije:
 - določiti vsebino diskusije
 - možna razporeditev v podskupine
 - priprava vprašanj za nasprotne skupine
 - iskanje argumentov za svoje mnenje
 - enakovredne možnosti sodelovanja znotraj skupine
 - povzetek in oceno naredijo vsi (učenci in učitelj)
6. **PANELNA DISKUSIJA**
Omogoča skupini učencev, da predstavi vsebine
Primerna je za probleme, ki nudijo več rešitev (učencem jo lahko ponudimo na začetku ali na koncu ure, da ugotovimo razumevanje ali uporabo naučenega)
Primer: uporaba varnostnega pasu pri vožnji z avtomobilom
naloga- dve skupin – ena predstavi prednosti uporabe- druga predstavi neuporabe – učitelj vodi razgovor v smeri varnega vedenja)
7. **BRENČEČE SKUPINE**
Je primerna takrat, ko smo časovno omejeni in imamo veliko skupino.
 - določimo manjše skupine (3-6)
 - janso opredelimo problem

- določimo vodjo in zapisovalca
 - omejimo čas (max. 6 min)
 - skupina poroča na kratko
 - napravi se povzetek
- Primerne je za ugotavljanje podobnosti in razlike med pojmi

8. **PIRAMIDA/SNEŽNA KEPA**

- Od konkretnega
1. učenci delajo samostojno (individualno delo)
 2. učenci delajo v parih
 3. učenci delajo v malih skupinah do abstraktnega obravnavajo problem

9. **ŠTUDIJA PRIMERA**

Je problemska situacija, ki lahko pelje v diskusijo.
 Poznamo več vrst: vpeljava v diskusijo, pisne naloge, slikovna študija primera
 Pomaga učencem povezati obravnavano vsebino in konkretno situacijo

10. **IGRA VLOG**

- Osvajanje znanj preko direktne izkušnje
- povezave z učno vsebino
 - jasen scenarij in vloge
 - nalogo morajo imeti tudi tisti, ki ne igrajo
 - igra naj bo povezana z realnostjo
 - skupino je treba pripraviti na napake

11. **MOŽGANSKA NEVIHTA**

Je tehnika ustvarjalnega reševanja problemov (v skupini do 15 otrok). Celotna skupina išče rešitev (v dveh fazah).

Faze možganske nevihte:

- zbiranje idej (no dovoljena kritika, ločevanje ustvarjalnega načina mišljenja, ločevanje analognega načina mišljenja, širitev miselnega prostora z idejami)
- vrednotenje idej (iskanje idej ki najbolj ustrezajo kriterijem, npr. uporabnosti, možnosti izpeljave, racionalnosti, hiter učinek...)

PRAVILA:

- občutek sproščenosti
- jasno definiran problem
- ideje morajo biti sprejemljive
- ideje se zapisujejo sproti
- navajanje idej ustavimo po 5 minutah (za konkretne življenjske situacije po 15 min)
- čiščenje idej po kriterijih
- napraviti povzetek

PREVENTIVNE PROMETNE AKCIJE (naštet in opiši vsaj 5, ki se nanašajo na otroke)

Predšolski otrok; sem sodijo številne akcije, saj so predšolski otroci prav tako udeleženci prometa, le da še niso sposobni samostojno sodelovati v prometu

-prva vožnja, varna vožnja

-otrok v avtu

-prometne kocke

-pobarvanka

-Lumpijeva varna pot v šolo

- eurchase (pasavček je moj prijatelj, z njim je v avtu vedno varno, vozit se je res zabavno, če vsi vemo kaj je red: red je vedno pas pripet!)

Šolski otroci in mladostniki

Začetek šolskega leta (rumena rutica, prvi koraki v svetu prometa, plakati šolska pot, pregled varnih šolskih poti, varovanje otrok na poti v šoli, načrt varnih šolskih poti)

Varnost za vse

Bodi previden

Otrok kolesar (program usposabljanja za vožnjo s kolesom, s kolesom v šolo, spretnostni poligon, prometni poligon, nasveti za izpeljavo)

Varno kolo

Bistro glavo varuje čelada (kolesarska čelada, kakšno čelado izbrati in kako jo namestiti, poškodba glave)

Kja več o prometu

Teden prometne varnosti

Mednarodni teden prometne varnosti

Z glavo na zabavo

Likovni razpisi (otroci odraslim, prometna vzgoja drugače)

Prometne delavnice mladost naj bo radost

Mladi voznik

Prometna značka

Sejmi (študentska arena, dnevi tehnične kulture, festival vin, festival za tretje življenjsko obdobje, sejem zaščita Celje)

Lumpijeva varna pot v šolo

Šolska prometna služba

ALKOHOL IN PROMETNA VARNOST

saj pa tu lahko navežeš na pešce, da so v tem primeru močno ogroženi, sploh npr. ponoči, ali pa če nimajo kresničk, prav tako kolesarji, pa na kake akcije proti temu (šofer 0,0), pa da smo tisti v vzhodni slo najbolj ogroženi, da obstajajo klinike, kjer se zdravi alkoholizem, kaj vse lahko pitje alkohola povzroči (cirozo jeter, duševne in vedenjske motnje...), da umre od posledic alkohola veliko mladih (v prometnih nesrečah ali samomorih) - škoda je ocenjena na približno 58,8 milijonov€ (škoda prihodnjega zaslužka za prežgodaj umrle osebe); alkohol je 6. najpogostejši vzrok za umrljivost na svetu.

VARNOST OTROK V VOZILU

KJE OTROCI SEDIJO?

-otroci manjši od 150 cm morajo biti zavarovani z zadrževalnim sistemom, ki je primeren njegovi telesni masi

-otroci manjši od 150 cm in starejši kot 3 leta v vozilu, ki nima zadrževalnega sistema, samo na sedežih, ki niso prednji

-otroci mlajši od 3 let v vozilu, ki nima zadrževalnega sistema ni dovoljeno voziti

SPREMLJEVALCI

-spremljevalec –oseba ki je dopolnila 21 let, ne sme biti voznik, zagotoviti ga mora organizator prevoza (trener, vzgojitelj, učitelj..)

-na 15 otrok en spremljevalec

-določi mesto izstopa in vstopa, skrbi da otroci nekontrolirano ne hodijo po vozišču

-skrbi za red v vozilu

Z BESEDO ALI SLIKO NA KRATKO OPIŠI 2 ali 4-taktni MOTOR (delovanje)

-Delitev po številu taktov: dvotaktni motorji (pri njih delovni proces sestavljata dva giba valja oz. en vrtljaj ročične gredi. Dvotaktni motorji imajo odprto izmenjavo plinov), štiritačni motorji (pri njih delovni proces sestavljajo štirje gibi valja oz. vrtljaja ročične gredi. Štiritačni motorji imajo ločeno izmenjavo plinov)

-Bencinski dvotaktni motor-uporaba: motorne kosilnice, verižne motorne žage, puhalci listja, mopedi, radijsko nadzorovani modeli letal, motorji

Prednost dvotaktnega motorja: poenostavljeno delovanje, enostavna izdelava, majhna teža motorja, proizvedejo lahko dvakrat več moči pri enaki velikosti motorja (v primerjavi s štiritačnim motorjem), dovajanje delovne moči je bolj enakomerno

Slabosti dvotaktnega motorja: dvotaktni motorji imajo krajšo življenjsko dobo zaradi slabega podmazovanja, olje za dvotaktni motorje je drago in poraba je kar precejšnja, gorivo v dvotaktnih motorjih se ne izkorišča tako dobro; poraba je večja. dvotaktni motorji zelo onesnažujejo okolje, celo toliko, da jih bodo najbrž kmalu popolnoma zamenjali elektromotorji

Cikel dvotaktnega motorja:

-Kompresija (stiskanje zmesi)

-vnos goriva

-vžig

bencinski štiritačni motor:

-vsesavanje

-kompresija

-vžig

-izpuh

KATERE STANDARDE MORAJO OTROCI DOSEGATI, DA SO POZITIVNI, V OKVIRU PROMETNE VZGOJE

-Pozna dejavnike varnosti v prometu in se po njih ravna,

-pozna pravila za pešče in obnašanje kolesarjev v prometu...

UPORABA MEDIJEV (KAJ SO, NA KAJ MOREMO BITI POZORNI)

imajo lahko velik vpliv!; se kaže kako se vzornik ustrezno vede v prometni situaciji (tiskano gradivo, film, računalniški programi, namizni modeli-posplošitev, video, diapozitivi); učinkovitost sporočil je večja, če: se kaže, kako se vzornik ustrezno vede v prometni situaciji; ne vsebuje motečih prvin (zgodbe, smešne osebe, oseb iz risank, ...); kaže dolga sosledja z visoko stopnjo nepretrganosti in z malo preskoki